

F. 20  
Ar. 1  
67  
FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZA  
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej  
oraz Wojskowej Służby Polnej  
ul. Piłsudskiego 93, tel. 0048 58 25 22 136  
e-mail: fepaki@wp.pl, www.sowacki.pl  
NIP 556 16 25 127 REON 17050 136  
KRS 00000  
NIP 82 1090 1506 6000 0000 5002 0244

poprzedni nr K: 59

XI 106 ak



80-394 Godwińsk - Przy morze

Wojherowo  
PWK org. samp.  
Ravensbrück

Krolewska  
Elżbieta

K-52/52 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI *Gradowska Elżbieta*

T: *U: 52/52 Pom...*

*Wejherowo P.W.S., samopomoc*

**I. Materiały dokumentacyjne**

I/1 – relacja właściwa *k. 4 s. 1-4*

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora *k. 4 s. 1-8*

**II. Materiały uzupełniające relację** —

**III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):** —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne... —

**IV. Korespondencja**

1) *z E. Zawacką k. 3 s. 1-5*

.....  
.....  
.....

**V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) k. 5**

**VI. Fotografie** *dział i kompozycje*

1/1. Relacja - Hralewska Elżbieta:

1. Relacja E. Hralewskiej z 1.12.1970,  
mpis kop. k. 2 s. 1-2
2. Relacja .. c.d. z 1.12.1970,  
mpis kop. k. 1 s. 3
3. Notatka E. Zawackiej doty-  
cząca E. Hralewskiej, mpis. oryg. k. 1 s. 4



do historii udziału powiastek w ruchu oporu w latach 1939-1945

52/Pom

KRALEWSKA Elżbieta

córka Bolesława Krolewskiego i Klary z domu Gnańska.

Urodzona 5 lutego 1915 r. w Wejherowie.

Ojciec - kupiec.

wykształcenie średnie.

II Okres przedwojenny do 1.9.1939 r.

Od 1933 r. pracowałam w hurtowni kolonialnej F-a A. Gnański - jako księgowa.

Od 1937 w domu w własnym przedsiębiorstwie.

Do roku 1929 należałam do Harcestwa, Od roku 1929 należałam do P.W.K. hufca szkolnego w Wejherowie do roku 1932.

W roku 1939 przeszłam przeszkolenie Ligi Obrona Przeciwności i pełniłam funkcję jako sanitariuszka.

III Okres okupacji do VI.1945 r.

Pracę rozpoczęłam 1.1940 r w hurtowni kolonialnej F-a Tecki w Wejherowie jako księgowa.

Od pierwszych dni okupacji organizowałam pomoc jeńcom naszym i więźniom politycznym, gdzie również mój ojciec przebywał - następnie rozstrzelany 27.X.1939 w lasach piaszniczkich.

Dnia 8 kwietnia 1940 r. została aresztowana przez Gestapo z matką i siostrami pod zarzutem jako niebezpieczna i wrogo sposobiona dla III Rzeszy - patriotka polska.

Następnego dnia 9.IV.1940 wywieziono nas z więzienia wejherowskiego do obozu koncentracyjnego Ravensbrück, gdzie razem z matką przebywałam do 26.3.1945 r., następnie zostałam wywieziona do obozu koncentracyjnego Flossenbürg Komando Grasslitz. Dokąd już nie zdążyliśmy dojechać ze względu na zbliżający się front, natomiast dojechaliśmy do obozu Zwodan w Sudetach. 1.IV.1945 r.

Po 14 dniach ewakuacja obozu Zwodan, pędzono nas codziennie do innej miejscowości o głódzie i chłódzie w tym marszu śmierci, kto nie podał w marszu rozstrzelali. Każda z nas ostatkiem siły starała się dojść do celu.

Mimo wszelkich szykan żadnej niemieckiej grupy uprzywilejowanej nie przyjął, ani żadna z rodziny.

Obywatelstwa i narodowości nie zmieniłam w czasie okupacji.

IV. Okres powojenny.

Oswobodzona zostałam w Sudetach 9 maja 1945 r. przez wojska polskie i radzieckie.

Powróciłam z matką do Wejherowa 28 maja 1945 r.

Znalazłyśmy się w bardzo ciężkich warunkach materialnych, mimo wycieńczenia podjęłam pracę 18.VI.1945 w resorcie łączności w Gdańsku jako pracownik umysłowy, a następnie jako st.księgowa, gdzie pracowałam do 7.III.1970 r.

Od 8.III.70 r. jestem na rencie inwalidzkiej III gr. z powodu nabytej choroby w obozie koncentracyjnym.

W Gdańsku zamieszkuje od 16 czerwca 1945 r.

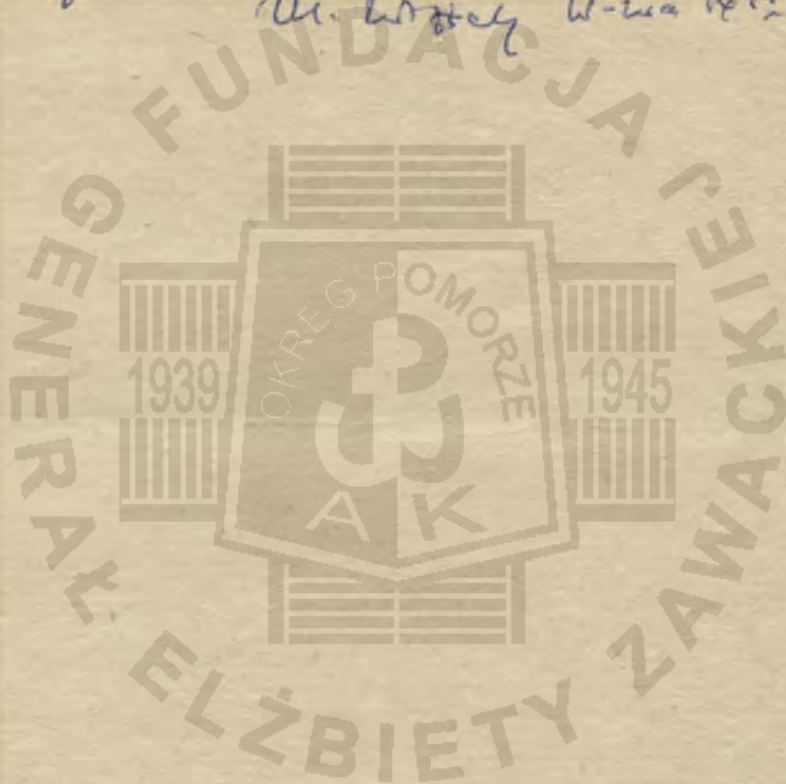
- 1) Należę obecnie do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację,
- 2) Klub b.więźniarek Ravensbrück,
- 3) Związek Pracowników Łączności.-

/-/ Elżbieta Kralewska

Gdańsk-Wrzeszcz,

Gdańsk-Wrzeszcz, dnia 1 grudnia 1970 r.-

*Za zgodności z oryg. w 7. Kolumn. PTH  
M. Wójcik W-wa 14.12.82*



1. Królewska Elżbieta
2. Ur. 5 lutego 1915 r. w Wejherowie.
3. Ojciec - kupiec
4. Wykzt. średnia szkoła handlowa w Wejherowie.

37 P  
Rm

## II. Okres przedwojenny do 1.9.1939 r.

Od 1933 r. pracowałam w hurtowni kolonialnej "F.A. Chanski" w Wejherowie jako księgowa. Od 1937 pracowałam w domu we własnym przedsiębiorstwie.

Do roku 1938 należałam do Harcerstwa, a następnie do Hufca PWK w Szk. Handl. w Wejherowie. Byłam na obozie huców szkolnych w Garczynie.

W r. 1939 przeszłam przeszkolenie Ligi Obrony Przec. Lotn. i pełniłam funkcję jako sanitariuszka.

## III. Okres okupacji do 1945 r.

Pracę zawodową rozpoczęłam w 1940 r. w kantorze kolonialnym "P. Tecki" w Wejherowie, jako księgowa.

Od pierwszych dni okupacji organizowałam pomoc jeńcom naszym i więźniom politycznym, gdzie również mój ojciec przebywał, a następnie został rozstrzelany 27 października 1939 r. w lasach piątnickich.

Dnia 8 kwietnia 1940 r. zostałam przez Gestapo aresztowana z matką i siostrami pod zarzutem jako niebezpieczne i wrogo usposobione do III Rzeszy patriotki polskie.

Następnego dnia, 9. IV. 1940. wywieziono nas z więzienia wejherowskiego do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück, gdzie razem z matką przebywałam do 1945 r. do 26 marca. Następnie zostałam wywieziona do obozu koncentracyjnego we Flossenburgu, komando Grosslitz, dokąd już nie zdążyłyśmy dojechać ze względu na zbliżający się front, natomiast dojechałyśmy do obozu Zwodau w Sudetach 1. IV. 1945.

Po czternastu dniach ewakuacja obozu w Zwodau, pędzono nas codziennie do innej miejscowości, o głódzie i chłódzie w tym marszu śmierci, kto nie nadązał, rozstrzeliwali, każda z nas ostatkiem siły starała się dojść do celu.

Mimo stosowanych wszelkich szykan, żadnej uprzywilejowanej niemieckiej grupy nie przyjąłem, ani żaden członek naszej rodziny. Obywatelstwa i narodowości nie zmieniliśmy w czasie okupacji.

## IV. Okres powojenny.

Oswobodzona zostałam w Sudetach 9 maja 1945 r. przez wojska polskie i radzieckie.

Powróciłam z matką do Wejherowa 28 maja 1945 r.

Znaleźliśmy się w bardzo ciężkich warunkach materialnych. Mimo wyniszczenia podjęłam pracę 18 czerwca 1945 w resorcie Łączności w Gdańsku jako pracownik umysłowy, a następnie jako st. księgowa, gdzie pracowałam do 7 marca 1970 r. Obecnie jestem na rencie inwalidzkiej III gr. z powodu nabytej choroby w obozie koncentracyjnym. W Gdańsku mieszkam od 16 czerwca 1945 r.

Należę obecnie: do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację  
Klubu byłych więźniarek Ravensbrück  
Związku Pracowników Łączności

Elżbieta Kraluska

Gdańsk - Wrzeszcz,

Gdańsk-Wrzeszcz 1. XII. 70 r.

Za zgodność z oryginałem:

*Elżbieta Kraluska*

Del. nr. 2 / Pam Kraiewska Elzbieta ps. . . . . nr. 5/4 . 1915

4

A 1. Księżowa w przedsiębiorstwie rodziców

b. Kupcy

c. P.W.K. kultura szkolnego w Wejherowie S.O.P.P. i Sanit.

d. Wejherowo

2. wrzesień 1939

Ojciec Bolesław Kraiewski rozstrzelany 27.8.39 w lasach Piasničkih

3. Od I. 1940 praca w hurt. Kol. Teckli - jako Księżowa

b. utrzymanie rodziny z pracy zarobkowej

c. Od pierwszych dni okupacji: pomoc jeńcom i więźniom politycz.

d. . . . .

B Arresty

1. . . . .

2. . . . .

3) 8 kwietnia aresztowana z matką i siostrami przez Gestapo Kejher. i wywieziona do Ravensbrück do 26.4.45 a następnie do obozu ~~na~~

na obozie d. Grossenburg Kommando Grasslitz, a z d. zylisimy dojechać do obozu w Sudetach 1/IV.45

(G. Zawacka)

1/3. Inne materiały dokumentacyjne: Krąlewsko  
Guzbieta:

1. Kwestionariusz w sprawie służby  
w PWSK usup. przes E. Lewacka  
27. 07. 1974, onyż k. 2 s. 1-4

2. Kwestionariusz w sprawie służby  
w PWSK usup. przes E. Krąlewskiej  
... : 1970, onyż. k. 2 s. 5-8





37P

711A

KWESTIONARIUSZ w sprawie służby P W K

W wypadku relacji A można nie odpowiedzieć na pytanie 1A i 2A

W wypadku relacji B pytania 3-8 odnoszą się do pewiaczki nieżyjącej

- 1A Elżbieta Rzałewska  
imię, nazwisko, pseudo respondentki, u mężatek także nazwisko panienskie
- 1B \_\_\_\_\_
- 2A Gdańsk - Oliva, Rotobruska 42 D m 75  
Imię, nazwisko, pseudo pewiaczki nieżyjącej, o której wypełnia się kwestionariusz
- 2B \_\_\_\_\_  
Adres obecny respondentki
- 3 1915  
rocznik urodzenia \_\_\_\_\_ miejscowość/powiat/ Wętkowo
- 4 \_\_\_\_\_  
pochodzenie społeczne nme zawód rodziców Handlarz
- 5a szkoła  
wyszkolenie w 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas handlarz Wętkowo 1932 w, 3-letnia szkoła
- 5b \_\_\_\_\_  
wyszkolenie w 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas szkoła nme (ekonomiczne powstanie)
- 6a szkoła w drzeżdziej w kolonii 1932 Wętkowo /Krośnice/  
WYKSZTAŁCENIE obecne
- 6b na domni w restauracji ojca /odbywały się wszelkie zbierania wst.  
Pierwsza praca zawodowa w życiu, rok podjęcia, rodzaj pracy, instytucja, miejscowość (politycznej)
- 6c szkoła w Szepitowie, w Toruniu u Galoniskich do r 1920  
Balszy przebieg pracy zawodowej przed wojną
- \_\_\_\_\_  
Ejście obecne lub poprzedzające przejście na rentę 1945 ->

Informacje o służbie P W K

- 7a 1930  
7a data wstąpienia do P W K
- 7b \_\_\_\_\_  
7b nazwa i miejscowość jednostki /hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, drużyna w.f., koło lokalne/ hufiec szkolny przy Szk. Handl. w Wętkowie (był obywatelski)
- 7c 3 lata; w Gdanskim 1939 w, 1-klas. Odprawa Kpt Dymowski  
7c przebieg szkolenia - także na obozach i kursach /możliwie z podaniem roku, jednostki, miejscowości oraz rodzaju: ogólnowojskowe, fachowe, instruktorackie, inne
- 7d \_\_\_\_\_  
7d przebieg służby P W K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P W K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i t./ przewod. do 1939 w, zast. w sz. ochotniczo na urwaniu do PWR - kilka dni przed wojną.
- \_\_\_\_\_ Podpisano deklarację jako ochotniczek PWR - Missoni, materiały k deklaracji w Komendzie PWR w Gdanskim, missoni o tym i innych ochotniczek Flakow w sz.
- 7e \_\_\_\_\_  
7e funkcja i stopień organizacyjny w dniu 31. sierpnia 1939r. Wętkowo  
\_\_\_\_\_ oraz miejsce pobytu w tymże dniu Wętkowo
- 8 \_\_\_\_\_  
8 inne dane i uwagi o służbie P W K a także o przynależności do innych organizacji społecznych lub współpracy z nimi. Związek Zachodni

Czy Respondentka wyraża zgodę na umieszczenie Jej nazwiska w przewidywanej publikacji /np. w indeksie nazwisk/: tak nie

Gdańsk 27 VII 74.  
miejscowość i data wypełnienia kwestionariusza

Prinada SZ  
podpis /ewentualnie przyjęty pseudonim/

## ANKIETA o pracy wychowawczej P W K

1. Opisz, co spowodowało Twoje zapisanie się do P W K?

/może wpływały na to m. i. namowy koleżanek, lub innych osób; oczekiwania zabawy, sportu; nacisk Szkoły; chęć aktywności społecznej; oddziaływanie instruktorki P W K; chęć przetrwać patriotycznych i służb; dążeń dla feministycznej; wymień inne możliwości.

Podaj również nieco szczegółów o środowisku Twego ówczesnego życia.

opis, matka, 4 - ja dawa

jakie obowiązki oby walczyli; obowiązek szkoły - tak było naleśkami fraktywami.  
ratyfikacja, z nią będąc nawiązano

dopiero jak kiedyś chciały odebrać karty bar.

2.a. Jakie rodzaje zajęć powiaackich utkwiły Ci w pamięci, jakie formy i metody pracy wychowawczej?

masz przerwany opis  
ciszenia

opisy, apele, modlitwy, wiersze to samo  
opisane, przed nią kartofle, kaniony to m

mi habitem strzelac; strzelanie z Tulu  
dopuszczalne

B. Opisz je i określ ich znaczenie w Twoim życiu powiaackim

wychowanie patriotyczne dało P W K

3.a. Uprzytomnij sobie i opisz osoby z pracy powiaackiej, które wywarły na Ciebie wpływ

Odrynowe - stronek wójshoy

~~Witkowska~~  
Witkowska

P. Wojasowa

[P. Witkowska - nie pamiętam nazwiska]

P 71 3

3. b. Na czym polegał ten wpływ, /także w wypadku, gdybyś go - wówczas czy obecnie - oceniła jako nie zbyt pozytywny/

miała wpływ wychowawczy, w tym te dyscypliny w pracy  
 nie miał być pryncypalny, tylko rodzica  
 przedtem także w szkole należała do  
 kierownika

4. Czy obecnie uważasz, że uczestnictwo w P W K wywarło na Ciebie trwały wpływ, zmieniło Cię w jakiejś mierze?

data poczynił pryncypalności

Np. opisz, czy:

- a. uzyskałaś pewną wiedzę potrzebną obywatelowi, jaką?
- b. zdobyłaś pewne umiejętności, jakie?
- c. nauczyłaś się pracy społecznej,
- d. nabyłaś pewne cechy, jakie?
- e. nawiązałaś ważne więzy przyjacielskie i koleżeńskie,
- f. zubożyło Cię, zabrawszy niepotrzebnie czas,
- g. wymień inne dostrzeżone oddziaływanie pracy pewniackiej

nie pamiętam  
 b. ?  
 c. ?  
 d. ?  
 e. -  
 f. o mi!

5.a. Gdybyś miała wówczas córkę w odpowiednim wieku, czy skierowałabyś ją do P W K?

tak!

nie

b. Dlaczego ?

Wpływ był tylko dodatni

6. Jakie czynniki ukształtowały przede wszystkim Twoją postawę obywatelską ?

- 1 Rodzina
- 2 P W K
- 4 Inne organizacje /jakie? / Związek Załuch
- 3 Szkoła
- Srodowisko koleżeńskie
- Literatura
- Inne czynniki /jakie ?

Proszę odpowiednie pozycje podkreślić i te pozycje podkreślone numerować wg przypisywanej im ważności a obok czynniki opisać

W Ravensbrück 10 IV 40 - 31 III 45  
Awakacja do Kuchennego Exekutora  
do 9 I 45; 28 I 45 u Wytwornicy

przydało się w Rosji  
brudki, bo byłam  
zdyszalona i nie  
mogła przeżyć

7.a. Czy fakt, że byłaś pewniaczką  
wpłynął na Twoje życie w czasie  
okupacji? -----

tak nie

b. W jaki sposób? W jakiej mierze? Byłam czynnie wotabiele dniach przed wybuch  
wojny i w czasie wojny do aresztowania 8 IV 1940  
(w X 38 była u nas w rodzinie z 800 niemieckimi wotabielami wylewowo  
przepracowane na wyprzeczni do 99. Cały transport wotab  
w ostatniej chwili odwołany. 27 X 39 - w domu przewidywany  
transport - ojciec został wstrzymany w Trzcinicy - zbiorowa egzekucja  
po uwięzieniu - polycie w więzieniu; 29 stowy listy)

8. Inne uwagi związane z uczestnic-  
twem w P W K

Po zgłoszeniu się ochotniczym do P W K ~ VIII 1939; Pogotowie Spa-  
żeni P W K - przydział do służby sanitarny

[W domu ojciec był najstarszym szefem w wylewaru - wólkę piwne,  
tam była przydzielona jako sanitariuszka]

8. VII 39. Wzrost dało mi, że wycofyje się pod Redy; ludność cywilna  
także może opuścić miasto

Cała rodzina i dwie kobiety wylewaru postać do Rumii  
ojciec porabiał skoryżony w

8 lub 9 IX wylewaro padło; katarci na Gdynię było około 18 IX.

W Rumii indywidualnie pomagata w opatrywaniu wylewaru polski  
zotmierz; Rumia padła ~ 15

Powrót do Wylewaru około 15 IX.

Wzrost biuletwaru standardy wypracowane pod przykryciem, pod korytarzami  
(ojciec mi wypracował). Ojciec aresztowany 2 listy przez Gestapo  
we wrześniu 1939.

Byli pod opieką - nadzorem, rozprze

Początek X 39 - Głównym na obywatelstwo mi mielnii dla należącej niemieckiej  
Pansone. Głównym, kto polecił jako Polak bzdurzy wyprzedz  
Samowolnie wypracowani wysyłamia paerek - rodzime, mają  
znawali się wódkę - nie pracowało byli jacy wojen 200 odd  
w kosach, z naszymi polkami ckeleb.

Paerbi do oflagu <sup>Pruska</sup> i do więzienia do wylewaru

miel studio w lokatarów - przekonywaliśmy wadomnie do IV 40  
nawady z zniejamy mi

Stymata fur, że to Plewa wypracował tajny organ saup  
Zorganizowani mi oficjalnie bez uowry. Nawady - Ktochcint do 99 mi  
majątek przekazać kweca. Postawiliby mi ich dobrovolni, bo Polacy

KWESTIONARIUSZ w sprawie służby P.W.K

W wypadku relacji A można nie odpowiedzieć na pytanie 1A i 2A

W wypadku relacji B pytania 3-8 odnoszą się do powiaczki nieżyjącej

- 1A Głęboka Krystyna  
imię, nazwisko, pseudo respondentki, u mężatek także nazwisko panięskie
- 1B \_\_\_\_\_  
imię, nazwisko, pseudo powiaczki nieżyjącej, o której wypełnia się kwestionariusz
- 2A \_\_\_\_\_  
Adres obecny respondentki
- 2B ul. Wolności 46 2 m 4  
ADRES rodziny lub przyjaciół powiaczki nieżyjącej
- 3 rok urodzenia 1915 miejscowość/powiat/ Wielkopolska
- 4 pochodzenie społeczne \_\_\_\_\_ zawód rodziców rolnicy
- 5a \_\_\_\_\_  
wykształcenie w 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas
- 5b Szkola Własnościowa w Wielkopolsce  
WYKSZTAŁCENIE obecne niepełne
- 6a \_\_\_\_\_  
Biżmura praca zawodowa w życiu, rok podjęcia, rodzaj pracy, instytucja, miejscowość
- 6b Prac. w fabryce w Wielkopolsce rok 1933
- 6c Przebieg pracy zawodowej przed wojną  
Pracownik w Wielkopolsce rok 1945-1948  
Bajęcie obecne lub poprzedzające przejście na rentę w Wielkopolsce

Informacje o służbie P.W.K

- 7a data wstąpienia do P.W.K 1934
- 7b nazwa i miejscowość jednostki /hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, drużyna w.f., koło lokalne/ hufiec szkolny nr. 1 - Wielkopolska
- 7c przebieg szkolenia - także na obozach i kursach /możliwie z podaniem roku, jednostki, miejscowości oraz rodzaju: ogólnowojskowe, fachowe, instruktorackie, inne hufiec na obozach szkolnych P.W.K w Wielkopolsce
- 7d przebieg służby P.W.K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P.W.K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i i./ w Wielkopolsce do P.W.K od roku 1934 do 1935 r.
- 7e funkcja i stopień organizacyjny w dniu 31. sierpnia 1939r. starszy podporządkowany  
na stanowisku starszego kucharza oraz miejsce pobytu w tymże dniu Wielkopolska  
ul. Wolności 46 2 m 4
- 8 inne dane i uwagi o służbie P.W.K a także o przynależności do innych organizacji społecznych lub współpracy z nimi od 1945 roku w Wielkopolsce do Zarządu Powiatowego w Wielkopolsce - w Wielkopolsce

Czy Respondentka wyraża zgodę na umieszczenie Jej nazwiska w przewidywanej publikacji /np. w indeksie nazwisk/: nie tak nie

Wielkopolska - Wolności 46 2 m 4  
miejscowość i data wypełnienia kwestionariusza

Krystyna Głęboka  
podpis /ewentualnie przyjęty pseudo-  
nim/

ANKIETA o pracy wychowawczej P W K

1. Opisz, co spowodowało Twoje zapisanie się do P W K?  
 /może wpływały na to m.i. namowy koleżanek, lub innych osób, oczekiwanie zabawy, sportu, nacisk Szkoły, chęć aktywności społecznej, oddziaływanie instruktorki P W K, chęć przeżyć patriotycznych i służby, dążenie do feministycznej wymień inne motywy./  
 Podaj również nieco szeregółów o środowisku Twego ówczesnego życia.

*Wzrostem sekularnym*

2.a. Jakie rodzaje zajęć powiatkowych utkwiły Ci w pamięci, jakie formy i metody pracy wychowawczej?

*wychowaniem patriotycznym, aktywności społeczna, sport, i t. d.*

B. Opisz je i opisz ich znaczenie w Twoim życiu powiatkowym

*Wychowaniem P. W. K. uczestnictwem w imprezach i imprezach, nie wiem czy organizacja była w powiatku.*

3.a. Uprzątnij sobie i opisz osobno by z pracy powiatkowej, które wywarły na Ciebie wpływ

*Komendantka Filipa Sekoloro Odymie, zaprosza nasz promie organizowalam promie zimow, oraz organizowalam promie zimow - dostawiamy imy wyznosci i wipia adessie, gdzie roznice moze spise promie zimow i organizowalam - rozstrzelany 27.8.1959 r. w Prasnicy.*

3. b. Na czym polegał ten wpływ, /także w wypadku, gdybyś go - wówczas czy obecnie - oceniła jako ~~nie~~ zbyt pozytywny/

*wychowaniem patriotycznym*

4. Czy obecnie uważasz, że uczestnictwo w P W K wywarło na Ciebie trwały wpływ, zmieniło Cię w jakiejś mierze? *tak*

Np. opisz, czy: *skorzystała*

a. uzyskałaś pewną wiedzę potrzebną obywatelowi, jaką? *postawie patriotycznej*

b. zdobyłaś pewne umiejętności, jakie? *organizacyjne, i społeczne.*

c. nauczyłaś się pracy społecznej, *tak*

d. nabyłaś pewne cechy, jakie? *doskonaląc*

e. nawiązałaś ważne więzy przyjacielskie i koleżeńskie, *tak*

f. zubożyło Cię, zabrawszy niepotrzebnie czas,

g. wymień inne dostrzeżone oddziaływanie pracy powiackiej *Wskorzystała 1939 - 1945*

5.a. Gdybyś miała wówczas córkę w odpowiednim wieku, czy skierowałabyś ją do P W K?

tak

~~nie~~

b. Dlaczego?

*Wychowaniem P.W.K. przyczynę pozytywnie na wychowaniu młodzieży*

6. Jakie czynniki ukształtowały przede wszystkim Twoją postawę obywatelską?

1 Rodzina

2 P W K

5 Inne organizacje /jakie? /*Z.O.P.P.*

3 Szkoła

Srodowisko koleżeńskie

4 Literatura

Inne czynniki /jakie? *?*

Proszę odpowiednie pozycje podkreślić i te pozycje podkreślone numerować wg przypisywanej im ważności a obok czynniki opisać

7.a. Czy fakt, że byłeś pewiaczką  
wpłynął na Twoje życie w czasie  
okupacji? -----

tak

nie

b. W jaki sposób?

W jakiej mierze?

*W czasie okupacji historyj najmniejszą grupę  
mimostronowców mi przyjął, miodowodi  
i obywatelstwa polskiego mi umiarkował mimo wszelkich  
ryzyka - przebywałam prawie 5 lat jako więźni polityc.  
w obozie koncentracyjnym "Ravensbrück" w niemieckim  
i niemieckim, od marca 1945. Flensburg, Hamburg, Berlin*

8. Inne uwagi związane z uczestnic-  
twem w P W K





IV / Korespondencja z Elżbietą Zawacką: z  
/ 1 Kralewską Elżbietą:

1. Odrożona notatka E. Zawackiej z  
IV 1975 dotyczące korespondencji z  
E. Kralewską, rep. onyż. k. 1 s. 1

2. List E. Kralewskiej z 14.05.1978  
- lista gołaniszczanki w obcz. kowc.  
Darewsbrück, rep. onyż. k. 2 s. 2-5



p. Kwalowska

4.

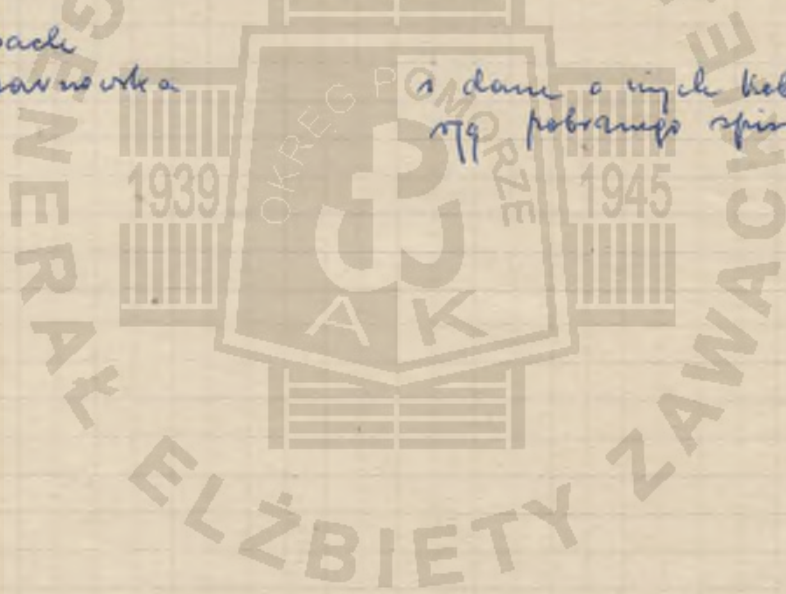
ii 75 drzykuję za Egremie

Kto to jest

Gmolinische Rarissime Sopot?  
odron. Pomyśl Now. Odv. Polki iii 75  
na sebram ZBOWiD - 2 Diumta Bajt.

- Baci  
bravnowka

is domu a mych kobitech  
179 pobranego spisu



Chopinów, dnia 14. V. 1948.

Przeznana Pani Doktor G. Zawadzka

Czyż Pani starczyłabym, bez niedowiadania i takimi krótkimi terminami do 20. V. br., mi jestem w stanie w tym dniu pomóc, bez starania się, co w mojej mocy.

Wybrałam zawsze mi Polki - Chodźmierczaki i Książki W. Włodarczyk, które poniżej podaje.

Ponieważ to staraniem są kontaktować się z innymi Polkami przedwojennymi w Chodźmierczakach, których mi dużo pozostało. Pomocnikiem a Hinnelka Joanna, młodsza z Chodźmierczak, przed wojną, wł. Karolom Polak z Chodźmierczak - Henry Port, razem z jej są, wszystkie Polki z terenów Wolnego Miasta Chodźmierczak, bez obawy wyjazdu do Rydzanowskiej do worka na przycisk i komunię 515. wzmocni.

Otworzę dla siebie o Polkach - Chodźmierczakach, ale po powrocie z urlopu, jeżeli to sprawa będzie jeszcze aktualna, wówczas mi również odgłos przed wojenną, i jest gotowa śmiać do wykorzystania dla Pani.

Poniżej podaje mostopracie Polki - Chodźmierczaki i oborn koncentracyjnego Ravensbrück.

1/ Pomocnik Włodarczyk - przedwojenna polska z Przewoź, która należała do najwyższej mównicy, wielka patriotka, która pomogła nam w tym wielkim okresie w Ravensbrücku, na dzień, kilka wstęga i modlitwa, o przetrwanie wielu nas los. kawa "Włodarczyk" Przebywała w Ravensbrück od 10. IV 40

pod koniec wojny przeniósł się do obozu  
Kauz. Bergen - Belsen, gdzie zmarł po samobójstwie obozu

2) Bronisław Polakowski - dwadzieścia lat. Polak z Chodaniska  
zamieszkały w Raw. - 5<sup>2</sup>/<sub>10</sub> r. zmarł kilka lat po samobójstwie

3) Bronisław Polakowski - 5<sup>2</sup>/<sub>10</sub> r. - Ravensbrück, altyński  
rejon w Ch. Polakowski z Chodaniska. Został aresztowany z mężem  
Piotrem Bronisławem, w Hotelu Continental w Chodanisku  
który został rozstrzelany w Stutthofie.

Obozem samobójczy w Węgierskiej, z samobójstwem  
18. VII. br. Mężczyzna 94 lat, otrzymuje rentę wojenną.

4) Bronisław Polakowski - dwadzieścia lat. Polak z Chodaniska  
zmarł w Ravensbrücku 1940 - 1941 r.

5) Zdzisław Polakowski - zmarł w Ravensbrücku.  
6) Katarzyna Helena, altyńska w Ch. Polakowski z Chodaniska

zmarła w Stutthofie, zamieszkała  
w Raw. - 5<sup>2</sup>/<sub>10</sub> r. dojechała na wolność w Gruzji  
jako pionierka powróciła do Ojczyzny. Zmarła kilka  
lat temu w wieku ponad 90 i kilka lat, z synami  
Kazimierzem i wazni skłupczy dla Polaku, jeden w Stutthofie  
formac. Stefan Kopyński, drugi najstarszy i obrotny  
Warszawy lek. Alojzy Kopyński, 3 syn najstarszy Dr Witold  
K., który waz skłupczy przebywał w obozie koncentr.  
cyjnym, przekazał powrót, zmarł o 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> r. w wieku  
od swojej matki. Helena Kop. dojechała na samobójstwie  
ostatniego syna Witolda jedynym jej powiacha, została  
samobójstwa, bez wielkie umiasta ten wieki wiek.

7) Władysław Władysław - polska samobójstwa -  
dwadzieścia lat. Polak z Chodaniska 11/1940 r.

- 8/ Ogrzewalnia Apolonna, altywny ul. Ps. Polek  
5  $\frac{1}{2}$  m. - Ravensbrück, przesłana do worka ni wolności  
amarta po uwolnieniu z Adami, kilka lat po wojnie
- 9/ Genialna Helena 5  $\frac{1}{2}$  r - Ravensbrück, przesłana  
przesłana, amarta kilka lat po wojnie z Sopocin.
- 10/ Gabriela Glibitsa powoł. 5  $\frac{1}{2}$  r - Ravensbrück  
m. z Adami, została aresztowana z ojcem i w braku  
na przynależności do ul. Polaków. Przesłana przesłana,  
pobiera rentę wojenną, reanimacja z miast z Adami-  
Narym - Paris
- 11/ Ogrzewalnia Helena obywatelka Ukrainy z Ravensbr.  
przesłana 4  $\frac{1}{2}$  r - na przynależności do ul. Horowos Polek  
wzrosła Chimmargum Poldwego z Adami.
- 12/ Chłopińska Maria z domu Wybielski - Adamińska  
przesłana z Ravensbrück - pełna ofiarowa i poświęcenia  
dla współtowarzyszek, amarta z Tommim.
- 13/ Wajta Werska Glibitsa z domu Wiska - Czarnostka  
amarta z Ravensbrück
- 14/ Wiska - Czarnostka Przemyska przesłana z Ravensbr.  
5  $\frac{1}{2}$  m jako Adamińska, amarta kilka lat temu  
z Adami.
- 15/ Dambalska Zofia Ravensbrück od 10 IV 40 r.  
została wolnością 1942/1943 r. - miasto z Adami
- 16/ Burdowa Anna młoda narzyta z Adami  
(z Łódki) z Ravensbrück 5 lat 1 m. - miasto z Łódki.

Coś niedokładnie przedstawił  
rosyjski  
Główny Problem 21

Podaje kilka adresów Chłaimosowice

1/ Włocława Kosińska  
Chłaimos 1

2/ Włocława Perencinowa  
84-200 Włocławek

3/ Joanna Głuchowska  
80-459 Chłaimos

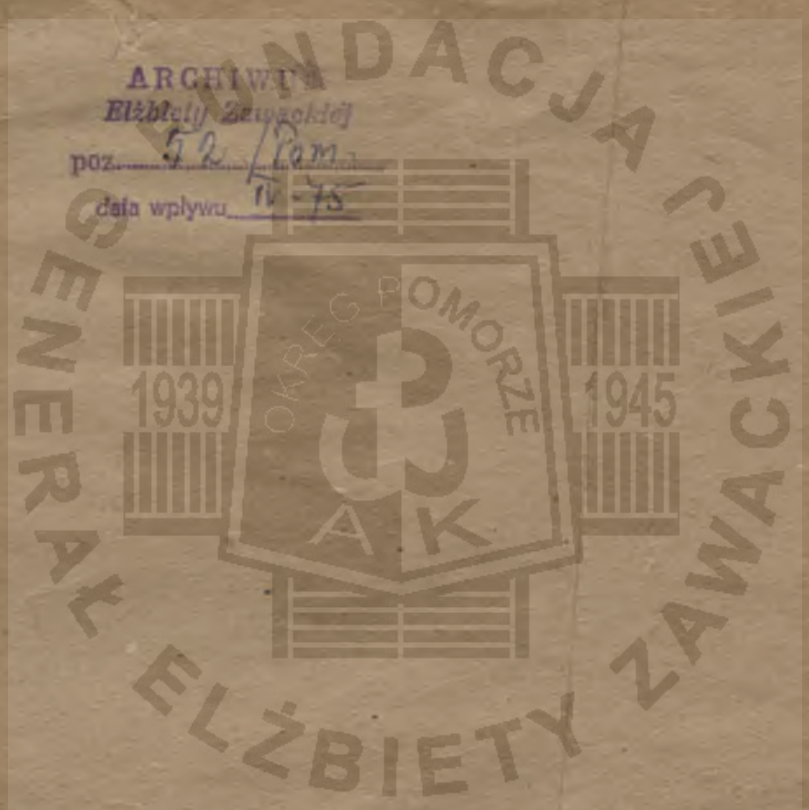
Proszę o to by będą mogły dać dalsze informacje

Golańsk-Przymorza  
~~Wrocław~~, ul.



Wejherowo  
PKK

Królewska Elżbieta



ARCHIWUM  
Elżbiety Zawackiej  
poz. 52 / 10m  
data wpływu 10-75



T: 52/52 Pom.

Wejherowo

Gralska Elżbieta

V. Party informacyjne

nr. 5

1. 2. 52/Pom. 3. RW PWK-  
Hajcheroo 1.
4. Krolewska Elzbieta 5. Krolewska
6. 7. Krolewska
8. Bolesław Krolewski 9. 5. II. 1915 r. Wójcienowo  
Klara z d. Ganska
10. Gdańsk-Kreszcz, ul. 11. arcyd. 9. IV. 1940 r.  
~ Ravensbrück do 26. 3. 1945 r.
12. relacja własna

Yowé/52

kw. 39

PLSK 2.

Wychowawca RM Wychowawca

~~Białostocka Elżbieta~~

~~4.1 - bliwa  
gat. lomenca  
Wychowawca  
nr 1915v~~

~~Wychowawca~~

~~percepcja z I HS przy Sd. Hamell w Wychowawce 1930  
- obs. u Garończyka~~

~~rejestracja na do PWSK w nr 1939 (Flintkencz)~~

z ob. Kiedr. Rad. sli. 370 - nr. ob. 3084  
transport z Gornostaa z ob. 10. IV 1940 i

37 P, 71 P

do teorii

31 Kwalewska

releacje Braune

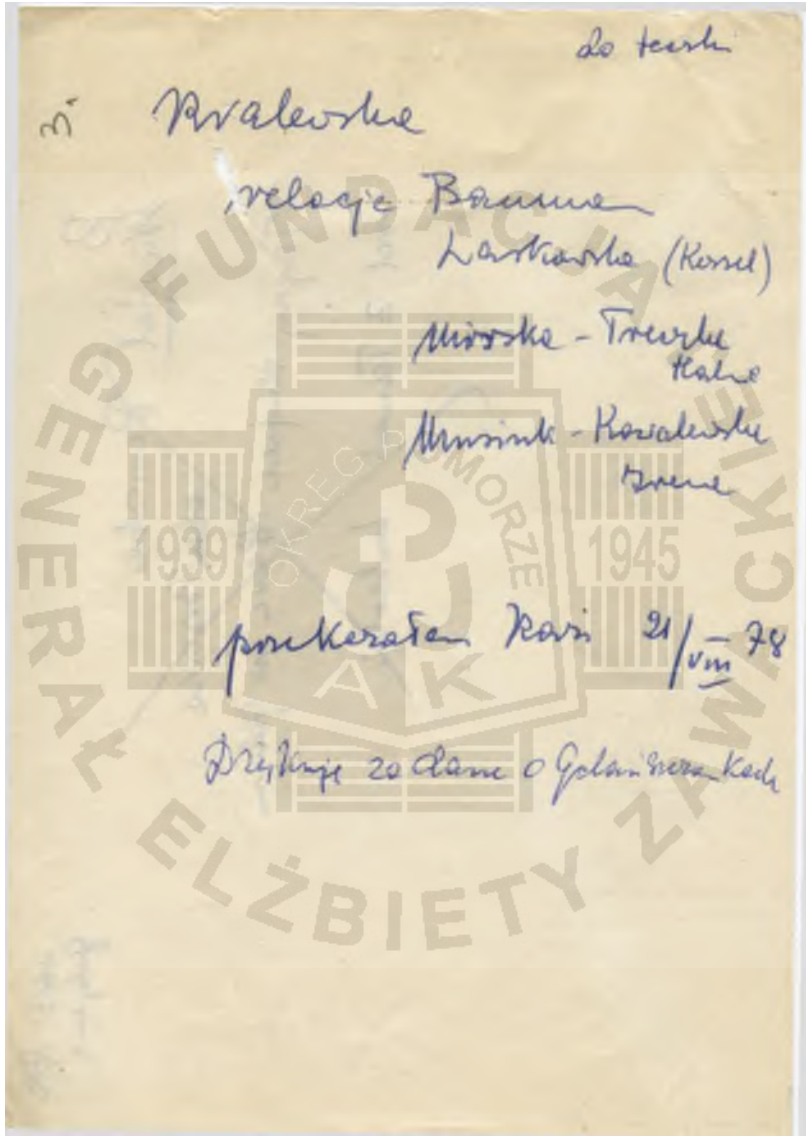
Larkowska (Kosel)

Mirowska - Trzcinska  
Kalin

Musinska - Kowalska  
Szene

proszę przesłać Kawi 21/0m-78

Przykro mi, że nie mogę przesłać



№ 4.

Pravoslavna Klava, Maria, sestry  
Helena i Magdalena  
transport 2 10. IV 1940  
nr ob 3082 - 3086

Ravensbrück ...

n. 370

T-K-52/52/Pom

PSN-Wejherowo 5

a)

KRALEWSKA Elżbieta

516. Kralewska Elżbieta 80-394

mie zmięta

Gdańsk-Przymorze

Bolesław, Klara

05.02.1915r. Wejherowo

Gomocinowa  
szkoła wojkowa  
-Szpital Polowy  
Wejherowo 1939r  
Obóz Kom.  
Ravensbrück

Łob Dycigg z kartoteki ZKRP; Osób Repr.  
W: J. „Listy rōme” JAPAK

W298

Królewska Elżbieta

